Dosarul:nr.2rc-180/24 Judecător: Ciprian Valah
2-23158312-02-2rc-04062024

D E C I Z I E

25 iulie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Olga Cojocaru și Ana Panov

examinând în absența părților recursul declarat de l***** în cauza civilă la cererea de chemare în judecată declarată de CP „Briagroliv" împotriva S.R.L „Peters&Burg" privind încasarea datoriei, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 03 mai 2024, prin care s-a respins contestația,

c o n s t a t ă:

La 26.04.2023 reclamantul Cooperativa de producție „Briagroliv" a depus în judecată acțiunea, fiind acceptată spre examinare în procedura scrisă.

La 04.03.2024, avocatul Bîtcă Andrei în interesele S.R.L „Peters&Burg", a depus referință în care solicită inclusiv respingerea acțiunii ca tardivă.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 03 mai 2024, s-a admis excepția de tardivitate ridicată de avocatul Bîtcă Andrei în interesele pârâtului Societatea cu Răspundere Limitată „Peters&Burg" și s-a dispus respingerea ca tardivă a acțiunii înaintată de Cooperativa de producție „Briagroliv" împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Peters&Burg" privind încasarea datoriei în mărime de 116.875 lei.

La data de 16 mai 2024, lichidatorul CP „Briagroliv" – Gavriș Nicolae, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 03 mai 2024 , prin care a solicitat casarea integrală a încheierii și remiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului a indicat că este în dezacord cu încheierea emisă, o consideră ilegală și neîntemeiată.

A menționat că alegațiile pârâtului, cât şi constatările instanței de judecată sunt neîntemeiate şi contrare normelor de drept procedural ce guvernează raportul juridic litigios, or, conform art. 267 alin. (1) Cod civil (până la modernizare), termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

A indicat prevederile art. 272 alin. (3) Cod civil *(până la modernizare)* care stipulează că în raporturile juridice în care nu este stipulat termenul executării obligației sau în care

executarea poate fi cerută oricând, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data când debitorul trebuie să execute obligația.

Susține recurentul că potrivit materialelor cauzei se atestă cu certitudine, că între C.P.„Briagroliv” şi S.R.L „Peters&Burg” au existat relații economice în temeiul facturilor fiscale seria JB3977520 din 08.10.2015; seria JB3977521 din 16.10.2015; seria JB4694023 din 30.12.2016; seria JB4694078 din 03.10.2017; ordinul de plată nr. 44 din 03.11.2016; factura fiscală seria AAA5647159 din 13.03.2017; factura seria WI8853237 din 03.10.2017; transfer de datorie din data de 31.12.2015, astfel stabilindu-se relații obligaționale între părți.

Indică că între părţi n-au fost încheiate careva contracte din care să rezulte termenul de executare şi natura obligațiilor şi nici în facturile fiscale enunțate n-au fost stabilite careva termene de executare obligației de plată.

Prin urmare, în baza art. 575 alin. (1) Cod civil (până la modernizare) se constată faptul, că termenul de prescripție pentru încasarea datoriei nu a fost încălcat de lichidatorul C.P.„Briagroliv”.

La caz indică că reieșind din prevederile legale sus-citate, în cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat şi nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit oricând să o execute. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului.

Respectiv, consideră că urmează a fi aplicate prevederile legale reieșind din raporturile obligaționale ale părților pe care le-au avut în baza facturilor fiscale, în acest caz termenul de prescripție urmând a curge din data expirării termenului de 5 zile acordat de lichidator pârâtului în somația de înființare a popririi, expediată în adresa pârâtului S.R.L „Peters&Burg”, prin care a fost notificat despre necesitatea restituirii datoriei debitorului insolvabil C.P.„Briagroliv”.

Astfel, în aceste circumstanțe, consideră că dreptul reclamantului/lichidatorului la acțiune privind încasarea datoriei restante de la pârât, conform prevederilor art. 575 şi art. 272 din Codul civil (până la modernizare) a apărut după expirarea termenului de 5 zile, acordat pârâtului prin somația de înființare a popririi şi ca rezultat al refuzului din partea terțului poprit în executarea benevolă a obligației de plată. Iar, debitorul insolvabil C.P.„Briagroliv” prin lichidatorul desemnat de către instanța de insolvabilitate aflând despre lezarea în drepturile sale patrimoniale, a fost în drept să înainteze cerere în judecată, adresând-se astfel în interiorul termenului de prescripție cu cerere în vederea satisfacerii obligației de plată a datoriei restante prin intermediul instanței de judecată, lucru ce a şi fost respectat de către reclamant.

Reiterează că datoria în cauză rezultă din valoarea totală a bunurilor livrate de C.P.„Briagroliv” în beneficiul S.R.L „Peters&Burg”, iar pârâtul avea obligația de plată pentru mărfurile primite. Pârâtul nu a prezentat nici un mijloc de probă din care ar rezulta faptul, că obligațiile sale față de C.P.„Briagroliv” au fost stinse, astfel instanța de fond nu avea nici un temei legal de a refuza încasarea sumei datoriei în mărime de 116875 lei de la pârâtul S.R.L „Peters&Burg”.

Prin urmare, consideră că instanța de fond a interpretat şi aplicat eronat normele de drept material şi de drept procedural, respectiv constituind temei de casare a încheierii contestate.

Mai indică recurentul că probele puse la baza încheierii sunt în mod vădit insuficiente, în care condiții încheierea judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 03.05.2024 fiind una neîntemeiată și urmează a fi casată.

A solicitat admiterea cererii de recurs din motivele invocate.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

Analizând legalitatea și temeinicia încheierii contestate, prin prisma argumentelor invocate în recurs în cumul cu materialele pricinii, Colegiul Civil consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de fond, dat fiind încălcate normele de drept procedural, restituind cauza spre rejudecare din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.427 lit.b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform prevederilor art.27 alin. (1) CPC, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

În corespundere cu art.186^1 alin.(1) CPC cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

Alin.(2) al aceluiași articol indică că excepția de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

Alin.(3) stabilește că dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

Prevederile alin.(4) stabilește că instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept:

a) să respingă recursul şi să mențină încheierea;

b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Potrivit alin.(5) dacă se dispune repunerea în termen şi/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul şi continuă examinarea cauzei.

Astfel, este instituită regula generală, potrivit căreia examinarea în fond a cauzei civile, depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a cărei tardivitate a

fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, va fi posibilă doar după soluționarea excepției de tardivitate şi a cererii de repunere în termen (dacă o astfel de cerere a fost depusă).

Potrivit art.3 alin.(1) CPC instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum şi a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege.

Prevederile alin.(2) indică că noua lege procedurală nu duce la modificarea efectelor juridice deja produse ca rezultat al aplicării legii abrogate şi nu le desființează. De la data intrării în vigoare a noii legi procedurale, efectele vechii legi încetează dacă noua lege nu prevede altfel.

Potrivit alin. (3) legea procedurală civilă care impune obligații noi, anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă.

La caz, Colegiul a stabilit că, la 26.04.2023 reclamantul Cooperativa de producție ,,Briagroliv" a depus în judecată acțiunea, fiind acceptată spre examinare în procedura scrisă.

La 04.03.2024, avocatul Bîtcă Andrei în interesele S.R.L ,,Peters&Burg", a depus referință în care solicită inclusiv respingerea acțiunii ca tardivă.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 03 mai 2024, s-a admis excepția de tardivitate ridicată de avocatul Bîtcă Andrei în interesele pârâtului Societatea cu Răspundere Limitată ,,Peters&Burg" și s-a dispus respingerea ca tardivă a acțiunii înaintată de Cooperativa de producție ,,Briagroliv" împotriva Societății cu Răspundere Limitată ,,Peters&Burg" privind încasarea datoriei în mărime de 116875 lei.

Raportând normele de drept la circumstanțele cauzei, Colegiul consideră că instanța de fond a emis încheierea cu privire la admiterea cererii înaintată de avocatul Bîtcă Andrei în interesele pârâtului Societatea cu Răspundere Limitată ,,Peters&Burg" privind excepția de tardivitate pripit, cu aplicarea eronată a normelor procesuale.

La caz, din materialele cauzei reiese că, cerința de ridicare a excepției de tardivitate a fost descrisă în conținutul referinței depuse de către reprezentantul pârâtului la data de 04 martie 2024, și nu prin depunerea unei cereri contrar prevederilor art. 186^1 alin. (1) CPC.

Astfel, Colegiul civil consideră că excepția de tardivitate, în temeiul art.186^1 Cod de procedură civilă a fost invocată de pârât, soluționată și admisă de instanță în afara cadrului legal.

La caz, Colegiul stipulează că în acord cu prevederile legale, stipulate la art.186^1 Cod de procedură civilă, reprezentantul pârâtului, avocatul Bîtcă Andrei în scopul solicitării ridicării excepției de tardivitate, urma a depune o cerere în acest sens, întocmită potrivit prevederilor exprese la art.1861 Cod de procedură civilă, dar nu să o includă ca cerință subsecventă în conținutul referinței.

Prin urmare, Colegiul constată că prin încheierea contestată, s-a dispus aprecierea eronată a prevederilor procedurale, astfel incorect s-a stabilit admiterea cererii privind ridicarea excepției de tardivitate înaintată în temeiul art.186^1 CPC, ori, în speță, nu sunt întrunite condițiile aplicării prevederilor legale enumerate mai sus.

Astfel, instanța de fond eronat și pripit a aplicat dispozițiile art. 186^1 CPC și a admis excepția de tardivitate, or, legiuitorul conform dispoziției sus enunțate în circumstanțele de fapt și de drept constatate nu a prevăzut o asemenea opțiune procedurală.

Drept urmare a celor expuse, raportând argumentele invocate de recurent la materialele cauzei, normele pertinente şi jurisprudența CtEDO, Colegiul conchide că, în speță concluzia instanței de fond este una incorectă în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate.

Colegiul reiterează că potrivit principiului preeminenței dreptului, condiție sine qua non a unui proces echitabil în sensul art.6 al Convenție, pricinile civile se soluționează în temeiul Legii, potrivit regulilor stabilite la art.12 CPC. Or, admiterea de către instanță a altor principii de soluționare a pricinilor civile decât cele stabilite de Lege este contrară exigențelor de echitate a procesului, având drept consecință încălcarea drepturilor participanților la proces, art.art.9, 20, 22, 26 CPC.

În această ordine de idei, Colegiul notează că, instanța trebuie să întreprindă toate acțiunile procedurale prevăzute de lege, avându-se în vedere faptul că de corectitudinea şi succesivitatea acestor acțiuni, depinde în mare măsură cum va fi asigurată persoanei interesate apărarea dreptului civil încălcat.

Instanța reține în acest sens că respectarea principiului preeminenței dreptului constituie una din exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 par.(1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale (Roşca c. Moldovei, nr.6267/02 din 22.03.2005, par.24, f.d.28).

Inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 CPC.

Conform dispozițiilor art.1 alin. (3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudență constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curţii Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Astfel, Colegiul Civil conchide privind lipsa temeiurilor care ar justifica menținerea încheierii emise de instanța de fond, fiind un act judecătoresc defectuos.

Reținând obligația instanței de a asigura preeminența dreptului în sensul definit de Constituție şi practica internațională, reieșind din cele expuse mai sus, dat fiind că încheierea primei instanțe este neîntemeiată, iar argumentele recurentului sunt fondate, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite recursul declarat şi a casa încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 03 mai 2024.

Având în vedere faptul că prima instanță a aplicat eronat normele de drept procedural, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a casa încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 03 mai 2024, cu restituirea pricinii spre rejudecare în fond.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de *****

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 03 mai 2024, emisă în cauza civilă la cererea depusă de CP „Briagroliv” împotriva S.R.L „Peters&Burg” privind încasarea datoriei, cu restituirea cauzei la rejudecare în fond.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Olga Cojocaru

Ana Panov